

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 356/2026
26.05.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Вуковић, председника већа, Јасмине Васовић, Слободана Велисављевића, Бојане Пауновић и Гордане Којић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због продуженог кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Николе Тадића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Старој Пазови К-69/24 од 23.07.2025. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 706/25 од 10.12.2025. године, у седници већа одржаној дана 26.05.2026. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Николе Тадића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Старој Пазови К-69/24 од 23.07.2025. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 706/25 од 10.12.2025. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови К-69/24 од 23.07.2025. године, окривљени АА оглашен је кривим да је извршио продужено кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, па је осуђен на казну затвора у трајању од 1 године и истовремено је одређено да ће се казна извршити на тај начин што ће је окривљени издржавати у просторијама у којима станује уз примену електронског надзора, с тим да просторије у којима станује не сме напуштати осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција, а уколико окривљени једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора и на новчану казну у одређеном износу од 200.000,00 динара коју је дужан да плати у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, а уколико у датом року новчану казну не плати, иста ће бити замењена казном затвора, тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од шест месеци. Истом пресудом одлучено је о трошковима кривичног поступка, на начин ближе наведен у изреци првостепене пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 706/25 од 10.12.2025. године, одбијене су као неосноване жалба јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Старој Пазови и жалбе бранилаца окривљеног АА и пресуда Основног суда у Старој Пазови К-69/24 од 23.07.2025. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног, адвокат Никола Тадић, због повреде закона из члана 438. став 1. тачка 1) Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев за заштиту законитости, побијане пресуде преиначи и одбије оптужбу на основу члана 422. тачка 2) Законика о кривичном поступку.

Врховни суд је, на основу члана 488. став 1. ЗКП, доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, па је на седници већа, коју је одржао без обавештења јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са пресудама против којих је поднет захтев, те по оцени навода у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости, наводи да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, јер је повређено начело „*ne bis in idem*“, односно да нико не може бити гоњен за кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен. Ово стога што је, по наводима браниоца, окривљени претходно правноснажном пресудом Прекршајног суда у Руми – Одељење у Старој Пазови Пр IV 13-757/20 од 14.01.2022. године осуђен због извршења прекршаја неподношење и неблаговремено подношење пореске пријаве, необрачунавање, неплаћање и неблаговремено плаћање пореза из члана 177. Закона о пореском поступку и пореској администрацији и за пријављивање мањих износа пореза и давање нетачних података у пореској пријави и неподношење пореске пријаве и неуплате пореза и доприноса по одбитку из члана 178. Закона о пореском поступку и пореској администрацији. Поновном осудом окривљеног, повређено је начело „*ne bis in idem*“, јер чињеничне околности на основу којих је окривљени осуђен у прекршајном поступку су нераскидиво повезане са чињеницама које му се стављају на терет у кривичном поступку, те како се ради о истом окривљеном, истом временском периоду, истом фактичком језгру и истом заштитном објекту, то је сходно пракси Европског суда за људска права и начелу правне сигурности реч о правноснажно пресуђеној ствари те окривљеном није могла бити изречена кривична санкција за радње које су биле предмет прекршајног поступка у коме је претходно осуђен.

По ставу Врховног суда, овако изнети наводи браниоца окривљеног оцењени су као неосновани, из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да је пресудом Прекршајног суда у Руми – Одељење у Старој Пазови Пр IV 13-757/20 од 14.01.2022. године, која је правноснажна 27.01.2022. године, окривљени оглашен одговорним да је као порески обвезник у периоду од 01.01.2016. године до 31.10.2018. године користио претходни ПДВ, а да за то нису били испуњени услови, јер је у пореској пријави дао нетачне податке што је за

последницу имало утврђивање мањег износа пореза, чиме је учинио прекршај из члана 178. став 2. Закона о пореском поступку и пореској администрацији и за исто му је утврђена новчана казна од 50.000,00 динара, као и да, у истом периоду, није поднео пореску пријаву, нити обрачунао порез и доприносе по одбитку, нити је извршио уплате пореза и доприноса по одбитку, и на тај начин учинио прекршај из члана 177. став 1. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, за који прекршај му је утврђена новчана казна у износу од 50.000,00 динара, те је осуђен да плати јединствену новчану казну у износу од 100.000,00 динара. Захтев за покретање прекршајног поступка Пореске управе, Одељења за прекршајне послове Стара Пазова је поднет 11.02.2020. године а у образложењу пресуде је констатовано да је судија извршио увид у извод из записника о пореској контроли од 31.12.2018. године и да је утврдио чињенице из изреке на основу тог извода и признања окривљеног, па друге доказе није изводио, јер је окривљени признао прекршај, а услед чињенице да подносилац захтева није навео износ пореза који је утврђен, нити износ дугованог пореза утврђеног у поступку пореске контроле судија је из тог разлога изрекао новчану казну испод законског минимума, јер прекршајима није настала тежа последица.

Са друге стране, кривични поступак је покренут доношењем наредбе о спровођењу истраге ОЈТ Стара Пазова Кти 23/20 од 17.09.2020. године, а на основу кривичне пријаве Министарства финансија, Одсека за оперативни рад Сремска Митровица од 22.02.2020. године за кривично дело пореске утаје из члана 225. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, која наредба се односи на период од 01.07. до 31.07.2017. године, од 01.04. до 30.04.2018. године и од 01.07. до 31.07.2018. године.

Оптужним предлогом окривљеном је стављено на терет да у периоду од 01.01.2016. године до 15.05.2018. године у намери да избегне плаћање годишњег пореза на доходак грађана, није пријавио чињенице које су од утицаја на утврђивање пореза, тако да за календарску 2016. и 2017. годину и није поднео надлежној организационој јединици пореске управе пореску пријаву за утврђивање годишњег пореза на доходак грађана – образац ППДГ-2Р за остварени приход од самосталне делатности, у смислу одредбе члана 33. Закона о порезу на доходак грађана, који је остварио као власник ... радње „АА“ ПР ..., у укупном износу од 123.666.670,00 динара, а што је био дужан да учини у законом прописаном року до 15.05. текуће за претходну годину, сходно одредбама члана 87, 88, 89, 92. и 98. Закона о порезу на доходак грађана, као и Правилника о обрасцима пореских пријава за утврђивање пореза на доходак грађана који се плаћа по решењу, за које радње је и оглашен кривим нижестепеним пресудама.

Наиме, одредбом члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, прописано је да битна повреда одредаба кривичног поступка постоји ако је наступила застарелост кривичног гоњења или је гоњење искључено услед амнестије или помиловања или је ствар већ правноснажно пресуђена или постоје друге околности које трајно искључују кривично гоњење.

Устав Републике Србије у члану 34. став 4. гарантује правну сигурност у казненом праву, одредбом да нико не може бити гоњен и кажњен за кривично дело за које је правноснажном пресудом ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен, а којим забранама подлеже вођење поступка за неко друго кажњиво дело. Наведени принцип садржан је и у одредби члана 4. став 1. ЗКП, којим је прописано да нико не може бити гоњен за

кривично дело за које је одлуком суда правноснажно ослобођен или осуђен или за које је оптужба правноснажно одбијена или је поступак правноснажно обустављен.

Одредбом члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, прописано је да се никоме не сме поново судити, нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правноснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе, док је у ставу 2. прописано да одредбе претходног става не спречавају поновно отварање поступка у складу са законом и кривичним поступком дате државе, ако постоје докази о новим или новооткривеним чињеницама, или ако је у ранијем поступку дошло до битне повреде која је могла да утиче на његов исход.

Уважавајући судску праксу Европског суда за људска права (одлука А. и Б. против Норвешке број 24130/11 и 29758/11 од 15. септембра 2016. године), Уставни суд Републике Србије је у својој одлуци Уж – 3312/2016 од 05.04.2018. године, поставио критеријуме на основу којих се врши оцена да ли вођење поступка против окривљеног због дела које произлази из истих чињеница представља повреду начела „*ne bis in idem*“, а ти критеријуми су: 1) да ли су оба поступка која су вођена против окривљеног вођена за дело које по својој природи представља кажњиво дело, односно да ли је запређена санкција у прекршајном поступку по својој природи казненоправна, 2) да ли су дела због којих се окривљени гони иста (*idem*), 3) да ли је постојала двострукост поступка (*bis*), 4) да ли су два поступка довољно тесно повезана у садржинском и временском погледу, да могу представљати једну заокружену целину, а у оквиру којег је потребно утврдити следеће критеријуме: да ли су се у различитим поступцима оствариле усклађене сврхе које се међусобно надопуњују и чине један јединствени поступак, те се тим поступцима обухватају различити аспекти противправног понашања; да ли је дуалитет тих поступака предвидива последица истог оспораваног понашања; да ли су ти поступци вођени на начин како би се што више избегло дуплирање у прикупљању и оцени доказа сарадњом између различитих надлежних тела, те да ли је казна изречена у поступку који је први правноснажно окончан узета у обзир у поступку који је касније правноснажно окончан.

Врховни суд, приликом испитивања првог услова, налази да су у овом кривичном поступку извођени докази и да је исти вођен од доношења наредбе за спровођење истраге 07.09.2020. године до окончања, а прекршајни је вођен од подношења захтева за покретање прекршајног поступка од 11.02.2020. године до правноснажности пресуде 27.01.2022. године, те очигледно постоји временско поклапање ова два поступка, услед чега није дошло до повреде критеријума *bis*. Што се тиче прикупљања и оцене доказа, из прекршајне пресуде очигледно је да, имајући у виду признање окривљеног, никакви докази осим извода записника о пореској контроли нису ни прибављани, то није дошло до дуплирања и прикупљања и оцене доказа. У погледу испуњености критеријума (*idem*) предмет поступака су различите врсте пореских обавеза јер је у прекршајној пресуди окривљени, за разлику од кривичног поступка, оглашен одговорним за коришћење претходног ПДВ-а без испуњених услова и давања нетачних података у пореској пријави, односно за непријављивање и необрачунавање пореза и доприноса по одбитку, без утврђивања износа пореза.

По оцени Врховног суда, у конкретном случају, оба поступка су се бавила различитим аспектима друштвеног преступа (А. и Б. против Норвешке) а двојност поступка је представљала предвидиву последицу истог спорног поступања окривљеног, те није дошло до дуплирања прикупљања и оцене доказа, сврхе поступака су комплементарне, а окривљеном није наметнут превелики терет, услед чињенице да је прекршајном пресудом осуђен на јединствену казну у износу од 100.000,00 динара, а кривичном на казну затвора у трајању од 1 године у кућним условима и на новчану казну од 200.000,00 динара, а имајући у виду запрећене казне за прекршај и за кривично дело и укупну суму за коју је оштетио буџет Републике Србије (123.600.000,00 динара према кривичној пресуди), те је свеукупност изречених санкција сразмерна учињеном делу.

Стога су, имајући у виду напред наведено, у конкретном случају, без утицаја наводи браниоца којима указује на пресуде Европског суда за људска права које су претходиле пресуди А. и Б. против Норвешке и одражавале ранију праксу Европског суда за људска права, а које су изражавале став да разлика у врсти пореза није релевантна за оцену повреде начела „*ne bis in idem*“, те нема ни повреде на коју се указује поднетим захтевом за заштиту законитости.

С обзиром на напред наведено, по налажењу Врховног суда, неосновани су наводи захтева за заштиту законитости којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, односно на повреду начела „*ne bis in idem*“, јер су радњама окривљеног остварена обележја два различита деликта.

Имајући у виду напред наведено, а крећући се у оквиру правца и обима побијања изнетих у поднетом захтеву за заштиту законитости, одлука Врховног касационог суда број Кзз 400/21 од 15.04.2021. године, на коју указује бранилац окривљеног, није од утицаја на другачију одлуку суда.

Из напред изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 491. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.

Председник већа – судија
Татјана Вуковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић